

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพยาบาลเป็นกิจกรรมที่ช่วยประคับประคองให้บุคคลช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด ทั้งในภาวะที่มีสุขภาพดีและเจ็บป่วย ทั้งนี้เพื่อบำรุงรักษาไว้ซึ่งสุขภาพอนามัยที่ดีหรือฟื้นจากสภาพ ความเจ็บป่วยและความพิการ และสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพ ของแต่ละคน

ในสมัยก่อนการพยาบาลยังไม่สลับซับซ้อน พยาบาลจะให้การดูแลผู้ป่วยโดยไม่ต้อง เกี่ยวข้องประสานงานกับวิชาชีพอื่นมากนัก การพยาบาลจึงมุ่งเน้นที่การปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยตรง แต่ปัจจุบันนี้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีมากขึ้น และมีส่วนช่วยให้บริการสุขภาพอนามัยมีคุณภาพ มากขึ้นด้วย เช่นมีเทคนิควิธีในการรักษาพยาบาลในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพดีกว่า มีอุปกรณ์ และเครื่องมือในการรักษาพยาบาลที่ทันสมัย และมีการนำระบบการทำงานแบบเป็นทีม ซึ่งเป็น เทคโนโลยีทางการบริหารมาใช้ ทำให้พยาบาลประจำการในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งใน ทีมสุขภาพ (Health Team) และเป็นผู้นำทีมการพยาบาล (Team Leader) ต้องมีบทบาทและ ความรับผิดชอบต่องานที่มิใช่การพยาบาลโดยตรงมากขึ้น การปฏิบัติงานต่อภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น ทำให้พยาบาลประจำการต้องมีการจัดระบบการทำงานให้เป็นระเบียบและมีขั้นตอน เพื่อให้ สามารถปฏิบัติงานอันซับซ้อนได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ และในการทำงาน อย่างเป็นขั้นตอนนี้พยาบาลประจำการสามารถนำกระบวนการจัดการ ซึ่งได้แก่ การวางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน (Stevens 1978: 10-11) มาใช้ในการ ปฏิบัติงานพยาบาลได้

ทีมสุขภาพประกอบด้วยสมาชิกหลายวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล นักโภชนาการ และนักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น แต่ละวิชาชีพต่างก็มีจุดมุ่งหมายในการให้บริการที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีผู้นำที่ในการประสานงาน นำความแตกต่างกันของแต่ละฝ่ายมาสร้างสรรค์ ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ป่วยให้มากที่สุด และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่สำคัญนี้ก็คือพยาบาล

เพราะพยาบาลเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดตลอด 24 ชั่วโมง ในขณะที่วิชาชีพอื่นจะมาเยี่ยมดูอาการเป็นครั้งคราวหรือเมื่อมีปัญหาเท่านั้น ดังที่สมาคมโรงพยาบาลของประเทศสหรัฐอเมริกา (American Hospital Association 1969, quoted in Alexander 1972: 68) ได้กำหนดหน้าที่ของพยาบาลไว้ประการหนึ่งคือ เป็นผู้ประสานงานด้านกิจกรรมการดูแลรักษาผู้ป่วย โดยมีการสอนแนะนำผู้ป่วย และติดต่อประสานงานกับวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการประสานงานที่ดีจะสามารถส่งผลให้บริการพยาบาลมีคุณภาพดีตามไปด้วย แต่การประสานงานที่ดีย่อมเป็นผลมาจากความสามารถในการจัดการที่ดีด้วย (Rinehart 1969: 9)

นอกจากหน้าที่ในการประสานงานระหว่างผู้ป่วยกับทีมสุขภาพแล้ว พยาบาลประจำการยังต้องรับบทบาทสำคัญในการเป็นหัวหน้าทีมการพยาบาล เพราะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงสุดในการให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย จึงต้องรับผิดชอบบุคลากรทางการพยาบาลหลายระดับ ได้แก่ ผู้ช่วยพยาบาล พนักงานช่วย เสมียนและคนงาน เป็นต้น บุคลากรเหล่านี้ล้วนแต่มีความสามารถที่แตกต่างกันทั้งสิ้น พยาบาลประจำการจำเป็นต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงาน การมอบหมายงานที่ถูกต้องเหมาะสม การอำนวยความสะดวกในการทำงาน การชักจูงให้ปฏิบัติตามการทำงาน และการควบคุมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็คือ พฤติกรรมการจัดการทางการพยาบาลนั่นเอง

การศึกษาวิจัยของประนอม โอทกานนท์ (2527) ในการค้นหาสมรรถภาพที่จำเป็นเร่งด่วนของพยาบาลในการสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐาน ได้พบว่าสมรรถภาพเรื่อง "การจัดการ" เป็นสมรรถภาพที่ยังขาดและควรเสริมสร้างให้มีขึ้น แต่งานสาธารณสุขมูลฐานเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพยาบาลแต่ละมิติ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ เมื่อการจัดการเป็นสมรรถภาพที่ยังขาดและควรเสริมสร้างสำหรับงานสาธารณสุข ก็ย่อมมีความจำเป็นต่อการพยาบาลในมิติต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ดังนั้นพฤติกรรมจัดการทางการพยาบาลจึงมีความสำคัญในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ เพื่อให้จะทำให้การพยาบาลมีประสิทธิภาพที่ดีที่สุด

การที่พยาบาลประจำการ จะมีพฤติกรรมจัดการทางการพยาบาลเป็นอย่างไรนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ พยาบาลประจำการจะต้องมีความรู้เรื่องกิจกรรมพยาบาล 4 มิติ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ และมีความรู้

เรื่องการจัดการทางการแพทย์เป็นอย่างดีเสียก่อน เพราะในการปฏิบัติงานเรื่องใดก็ตาม ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นเป็นพื้นฐานก่อน (Bloom 1956: 7) ซึ่งการศึกษาวิจัยของ สุธาดา เสดพันธ์ (2530) ได้พบว่า การที่พยาบาลประจำการไม่ปฏิบัติตามกิจกรรมพยาบาลในบาง มิติเนื่องมาจากขาดความรู้ในเรื่องเหล่านั้น ฉะนั้น ความรู้เรื่องกิจกรรมพยาบาล 4 มิติ และการได้รับการอบรมด้านการจัดการทางการแพทย์ น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการจัดการ การพยาบาลของพยาบาลประจำการ

ในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ นอกจากจะต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องงาน ที่ปฏิบัติเป็นอย่างดีแล้ว การมีทัศนคติ ความเชื่อ และความรู้สึกรู้สึกคุณค่าต่องานนั้น ย่อมมีผลต่อ พฤติกรรมที่แสดงออกมา (Miller, quoted in Hollis and Hollis 1969: 41) ซึ่ง การวิจัยของเครเมอร์ (Kramer, อ้างถึงในพวงรัตน์ บุญญาบุรุษ 2519: 101) พบว่า เมื่อพยาบาลที่ทำงานในโรงพยาบาลปฏิบัติงานติดต่อกันไปเป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปี ความเชื่อ ทัศนคติ และคุณค่าเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลจะลดต่ำลงไป ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ การ์ดเนอร์ (Gardner 1987: 4112) ที่พบว่า เมื่อเวลาผ่านไปมากกว่า 1 ปี ความรู้สึกใน การเป็นพยาบาลวิชาชีพจะลดต่ำลงไป ทั้ง ๆ ที่มีอยู่ในระดับสูงเมื่อเริ่มปฏิบัติงานใหม่ ๆ และเมื่อ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ลดต่ำลงย่อมจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ดังกล่าว ฉะนั้น ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาล น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการจัดการทาง การพยาบาลของพยาบาลประจำการ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า การจัดการทางการแพทย์เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอน ต่าง ๆ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน ซึ่งพยาบาลประจำการจะต้องตัดสินใจที่จะปฏิบัติการในแต่ละขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะ ทำให้ผู้ป่วยได้รับบริการที่มีคุณภาพมากที่สุด ซึ่งการวิจัยของแอนเดอร์สัน (Anderson 1985: 471) เรื่องการรับรู้ต่อการตัดสินใจของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลระดับ ปริญญาและต่ำกว่าปริญญา พบว่าพยาบาลระดับปริญญาใช้วิธีการตัดสินใจที่ซับซ้อนกว่า ดังนั้น วุฒิกายการศึกษาสูงสุดทางการแพทย์ น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ ของพยาบาลประจำการ

พยาบาลประจำการที่ทำงานในโรงพยาบาลจะปฏิบัติงานอยู่ในแผนกต่าง ๆ ได้แก่ แผนกอายุรกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกสูติรีเวชกรรม และแผนกกุมารเวชกรรม ซึ่งมีลักษณะงานที่แตกต่างกัน ทำให้พยาบาลประจำการในแต่ละแผนกต้องประสบกับปัญหาและความเครียดในการปฏิบัติงานแตกต่างกันด้วย ซึ่งการวิจัยของกาคตา (Kakta 1985 : 475) เรื่องความพึงพอใจในงานกับลักษณะความเครียดในงานของพยาบาลประจำการ พบว่าพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกสูติรีเวชกรรม และแผนกกุมารเวชกรรม ต้องประสบกับความเครียดในการทำงานเช่นเดียวกัน แต่จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นแผนกที่พยาบาลประจำการปฏิบัติงานอยู่น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลประจำการ

สถานที่ให้บริการสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนทั่วไป จะมีทั้งที่เป็นของรัฐบาลและเอกชนดำเนินการเอง ซึ่งมีโครงการและนโยบายของการให้บริการที่แตกต่างกัน แต่โรงพยาบาลของรัฐจะต้องเน้นในการให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปอย่างทั่วถึง ทำให้พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลของรัฐ โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครต้องทำงานหนักขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำกระบวนการจัดการทางการพยาบาลมาใช้กันอย่างจริงจัง

จากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัสสรร ได้แก่ ความรู้เรื่องกิจกรรมพยาบาล 4 มิติ วุฒิการศึกษาสูงสุดทางการพยาบาล แผนกที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาล และการได้รับการอบรมด้านการจัดการทางการพยาบาล กับพฤติกรรมจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ตามการรายงานของตนเอง ได้แก่ พฤติกรรมด้านการวางแผน พฤติกรรมด้านการจัดระบบงาน พฤติกรรมด้านการอำนวยความสะดวก และพฤติกรรมด้านการควบคุมงาน เพื่อที่จะศึกษาว่าปัจจัยคัสสรรตัวใด และพฤติกรรมจัดการด้านใดจะมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า จะมีประโยชน์สำหรับผู้บริหารทางการพยาบาล และพยาบาลประจำการ รวมทั้งฝ่ายการศึกษาพยาบาล ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลประจำการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ก. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรปัจจัยค้ำสรกับชุดตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ตามการรายงานของตนเอง

ข. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรปัจจัยค้ำสรกับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ตามการรายงานของตนเอง โดยแยกศึกษาแต่ละด้าน ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรปัจจัยค้ำสรกับพฤติกรรมด้านการวางแผน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรปัจจัยค้ำสรกับพฤติกรรมด้านการจัดระบบงาน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรปัจจัยค้ำสรกับพฤติกรรมด้านการอำนวยความสะดวก
4. ความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรปัจจัยค้ำสรกับพฤติกรรมด้านการควบคุมงาน

ปัญหาการวิจัย

ก. ชุดตัวแปรปัจจัยค้ำสรมีความสัมพันธ์กับชุดตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ตามการรายงานของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือไม่

ข. ชุดตัวแปรปัจจัยค้ำสรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ตามการรายงานของตนเอง แต่ละด้านดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการจัดระบบงาน ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุมงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่า การที่พยาบาลประจำการมีพฤติกรรมการจัดการทางการพยาบาลเป็นอย่างไ่นั้น น่าจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยคัสร์ร ได้แก่ความรู้เรื่องกิจกรรมพยาบาล 4 มิติ คือการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ วุฒิศึกษาทางการพยาบาล แผนกที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ทำงานคานการพยาบาล และความรู้เรื่องการจัดการทางการพยาบาล ดังนั้นผู้วิจัย จึงตั้งสมมติฐานดังต่อไปนี้

ก. ชุดตัวแปรปัจจัยคัสร์รมีความสัมพันธ์กับชุดตัวแปรพฤติกรรมจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ตามการรายงานของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข. ชุดตัวแปรปัจจัยคัสร์รมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ตามการรายงานของตนเอง แต่ละคานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

1. ชุดตัวแปรปัจจัยคัสร์รกับพฤติกรรมคานการวางแผน
2. ชุดตัวแปรปัจจัยคัสร์รกับพฤติกรรมคานการจ้ระบบงาน
3. ชุดตัวแปรปัจจัยคัสร์รกับพฤติกรรมคานการอำนวยการ
4. ชุดตัวแปรปัจจัยคัสร์รกับพฤติกรรมคานการควบคุมงาน

ขอบเขตการวิจัย

ก. ตัวอย่างประชากร

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะตัวอย่างประชากรที่เป็นพยาบาลประจำการระดับวิชาชีพพิเศษคึ่งที่มีประสบการณ์การทำงานคานการพยาบาลอย่างน้อย 6 เดือน ปฏิบัติงานอยู่ในหอผู้ป่วยสามัญแผนกอายุรกรรม แผนกคัลยกรรม แผนกสูติคร์เวชกรรม และแผนกกุมารเวชกรรม ยก เว้นแผนกผู้ป่วยอากการหนัก ในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร

ข. ตัวแปร

ตัวแปรที่จะศึกษา แบ่งเป็น 2 ชุด คือ

1. ตัวแปรชุดแรก ประกอบด้วยตัวแปรที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาศึกษามี 5 ตัวแปร ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ของพยาบาลประจำการ ได้แก่

ก) ความรู้เรื่องกิจกรรมพยาบาล 4 มิติ ได้แก่การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ

ข) วุฒิการศึกษาสูงสุดทางการแพทย์พยาบาล มี 3 ระดับ คือระดับประกาศนียบัตร ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และระดับปริญญาหรือเทียบเท่า

ค) แผนกที่ปฏิบัติงาน มี 4 แผนก คือแผนกอายุรกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกสูติรีเวชกรรม และแผนกกุมารเวชกรรม

ง) ประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาล

จ) การได้รับการอบรมด้านการจัดการทางการแพทย์

2. ตัวแปรชุดที่ 2 ประกอบด้วย พฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ 4 ด้าน ได้แก่

ก) ด้านการวางแผน

ข) ด้านการจัดระบบงาน

ค) ด้านการอำนวยความสะดวก

ง) ด้านการควบคุมงาน

ขอตกลงเบื้องต้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขอตกลงเบื้องต้นดังนี้

1. พยาบาลประจำการที่เป็นตัวอย่างประชากร รายงานพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ของตนเองตามความเป็นจริง

2. พยาบาลประจำการมีความเข้าใจอย่างถูกต้องในความหมายของคำว่าพฤติกรรม การจัดการทางการพยาบาล

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ก. บัณฑิตศึกษร หมายถึง ชุดตัวแปรที่ผู้วิจัยเลือกมาจากการศึกษาคำরা เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการทางการพยาบาลของ พยาบาลประจำการ ชุดตัวแปรนี้ประกอบด้วยตัวแปรของพยาบาลประจำการ เรื่อง ความรู้เรื่อง กิจกรรมพยาบาล 4 มิติ วุฒิศึกษาสูงสุททางการพยาบาล แผนกที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ การทำงานคานการพยาบาล และการไครับการอบรมคานการจัดการทางการพยาบาล

ข. ความรู้เรื่องกิจกรรมพยาบาล 4 มิติ หมายถึง ความรู้ของพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร เรื่องการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษา พยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ ความรู้เหล่านี้สามารถวัดได้จากคะแนนการตอบแบบสอบถาม เรื่องกิจกรรมพยาบาล 4 มิติ ซึ่งไคสร้างให้ครอบคลุมขั้นตอนความรู้ 6 ขั้นตอนของบลูม (Bloom 1956: 18) ไคแก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การ สังเคราะห์ และการประเมินค่า

ค. การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การปฏิบัติการพยาบาลที่ให้กับผู้ป่วยและญาติเพื่อ ส่งเสริมให้บุคคลมีความสมบูรณ์มากขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการให้คำแนะนำ คำปรึกษา และการสอนผู้ป่วยและญาติให้สามารถดูแลตนเองได้ในภาวะที่ไม่เป็นโรค และปฏิบัติตนได้อย่าง ถูกต้องเมื่อมีความเจ็บป่วย

ง. การป้องกัน หมายถึง การปฏิบัติการพยาบาลที่ให้กับผู้ป่วยและญาติในการ ช่วยเหลือไม่ให้เกิดโรคแทรกซ้อนหรือความพิการจากการดำเนินของโรค หรือการรักษาพยาบาล ของบุคลากรฝ่ายต่างๆ การป้องกันไม่ให้ติดเชื้อโรคขณะที่อยู่ในโรงพยาบาล และการป้องกันการ แพร่กระจายของเชื้อโรคไปสู่ผู้อื่น

จ. การรักษาพยาบาล หมายถึง การปฏิบัติการพยาบาลที่ให้กับผู้ป่วยร่วมกับบุคลากร อื่นในทีมสุขภาพ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถช่วยเหลือตนเองและหายจากอาการของโรคโดยเร็วที่สุด

โดยให้การดูแลทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และจะต้องนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ ได้แก่ การประเมินปัญหาของผู้ป่วย การวางแผนการพยาบาล การนำแผนการพยาบาลไปใช้ และการประเมินผลการพยาบาล

ฉ. การฟื้นฟูสุขภาพ หมายถึง การปฏิบัติการพยาบาลที่ให้กับผู้ป่วยร่วมกับบุคลากรอื่นในทีมสุขภาพเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยฟื้นคืนสภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม การประกอบอาชีพ และภาวะทางเศรษฐกิจ ให้เข้าสู่ภาวะปกติหรือใกล้เคียงปกติให้มากที่สุด

ช. แผนกที่ปฏิบัติงาน หมายถึง หอผู้ป่วยสามัญที่พยาบาลประจำการปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน แบ่งเป็น 4 แผนก คือ แผนกอายุรกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกสูติรีเวชกรรม และแผนกกุมารเวชกรรม

ซ. แผนกอายุรกรรม หมายถึง หอผู้ป่วยที่ให้บริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องรักษาด้วยยาและรับผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ยกเว้นหอผู้ป่วยอาการหนักอายุรกรรม

ค. แผนกศัลยกรรม หมายถึง หอผู้ป่วยที่ให้บริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องรักษาด้วยการผ่าตัด และรับผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ยกเว้นหอผู้ป่วยอาการหนักศัลยกรรม

ด. แผนกสูติรีเวชกรรม หมายถึง หอผู้ป่วยที่ให้บริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยด้วยโรคเฉพาะสตรีและสตรีตั้งครรภ์ในระยะหลังคลอด

ด. แผนกกุมารเวชกรรม หมายถึง หอผู้ป่วยที่ให้บริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องรักษาทางยาและการผ่าตัด และรับผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีลงมา ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ยกเว้นหอผู้ป่วยอาการหนักกุมารเวชกรรม

ฉ. พฤติกรรมการจัดการทางการพยาบาล หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ ของพยาบาลประจำการ เมื่อปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าเวรหรือหัวหน้าทีมการพยาบาลในเวรนั้นโดยนำกระบวนการจัดการทางการพยาบาลได้แก่ การวางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยการ

และการควบคุมงาน มาใช้ พฤศจิกายนการจัดการทางการแพทย์ วัตถุประสงค์จาก แบบรายงาน
 พฤติกรรมของพยาบาลประจำการ เกี่ยวกับการจัดการทางการแพทย์ 4 ชั้นตอน คือการ
 วางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน

ง. การวางแผนทางการแพทย์ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลในเรื่อง
 การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ ของพยาบาล
 ประจำการ ซึ่งในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้ได้นำกระบวนการจัดการทางการแพทย์ ในชั้นตอน
 การวางแผนมาใช้ดังต่อไปนี้ มอบหมายงานให้กับบุคลากรระดับต่างๆ อย่างเหมาะสม ช่วยเหลือ
 บุคลากรในการประเมินปัญหาของผู้ป่วย วางแผนการพยาบาลให้สอดคล้องกับแผนการรักษา
 ของแพทย์ สังเกตอาการผู้ป่วยทั้งร่างกายและจิตใจ จัดให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาพยาบาลอย่าง
 ต่อเนื่องจนกระทั่งกลับบ้าน มีส่วนร่วมในการจัดการสอนผู้ป่วย ให้ความรู้กับบุคลากรทางการแพทย์
 พยาบาล และมีการประชุมปรึกษาทางการแพทย์

จ. การจัดระบบงานทางการแพทย์ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลในเรื่อง
 เรื่องการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ ของพยาบาล
 ประจำการ ซึ่งในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้ได้นำกระบวนการจัดการทางการแพทย์ในชั้นตอน
 การจัดระบบงานมาใช้ดังต่อไปนี้ จัดระบบในการให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสม จัด
 อุปกรณ์การพยาบาลชนิดต่างๆ ให้พร้อมที่จะใช้ได้ทันที จัดสิ่งแวดล้อมของผู้ป่วยให้เหมาะสม
 ถูกสุขลักษณะ เป็นระเบียบ มีความสะดวกและปลอดภัยกับผู้ป่วย ญาติ และบุคลากรทางการแพทย์
 พยาบาล เสนอแนะให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ในการจัดระบบงาน เช่น การจัดหาอุปกรณ์
 การรักษาพยาบาล และการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมกับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย

ฉ. การอำนวยความสะดวกทางการแพทย์ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลในเรื่อง
 เรื่องการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ ของพยาบาล
 ประจำการ ซึ่งในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้ได้นำกระบวนการจัดการทางการแพทย์ในชั้นตอน
 การอำนวยความสะดวกมาใช้ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ดำเนินการรับส่งเวรการปฏิบัติงาน ตรวจสอบอาการผู้ป่วย
 ประสานงานและให้ข้อมูลในการอำนวยความสะดวกสำหรับการปฏิบัติงานของแพทย์และเจ้าหน้าที่
 ที่เกี่ยวข้อง ใช้แผนการพยาบาลในการรายงาน เยี่ยมตรวจ ประชุมปรึกษา และการมอบหมาย

งาน ส่งข่าวสารถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีที่เหมาะสม นิเทศและเป็นที่ปรึกษาแก่บุคลากรที่มอบหมายงาน ยอมรับและเชื่อถือความสามารถ ความรู้ และทักษะของผู้ปฏิบัติแต่ละคน และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้เจริญก้าวหน้า

ณ. การควบคุมงานทางการแพทย์ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ ของพยาบาลประจำการ ซึ่งในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้ได้นำกระบวนการจัดการทางการแพทย์มาในขั้นตอนการควบคุมงาน มาใช้ดังต่อไปนี้ ตรวจสอบการปฏิบัติการพยาบาล ตรวจสอบรายงานประจำตัวผู้ป่วย ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการแพทย์ในระดับต่าง ๆ และพัฒนาวิธีการประเมินผลการพยาบาล

ด. พยาบาลประจำการ หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาล อนุปริญญาพยาบาลหรือปริญญาพยาบาล ซึ่งขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ชั้น 1 และปฏิบัติงานอยู่ในหอผู้ป่วยสามัญแผนกอายุรกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกสูติรีเวชกรรม หรือแผนกกุมาร เวชกรรม ยกเว้นแผนกผู้ป่วยอาการหนัก และเคยมีประสบการณ์ในการเป็นหัวหน้าเวรหรือหัวหน้าทีมการพยาบาลในเวรบาย

ค. โรงพยาบาลของรัฐ หมายถึง โรงพยาบาลทั่วไปที่ให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน ซึ่งมีแผนกอายุรกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกสูติรีเวชกรรม และหรือแผนกกุมาร เวชกรรม ที่สังกัดอยู่ในกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย ทบวงมหาวิทยาลัย และกรุงเทพมหานคร และตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ของการวิจัย

ก. ผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ของพยาบาลประจำการ

ข. ผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรและตนเอง เพื่อให้มีพฤติกรรมกรรมการจัดการทางการแพทย์ที่มีประสิทธิภาพ

ค. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ เพื่อผลิตพยาบาลที่มีความสามารถในการจัดการทางการแพทย์เป็นอย่างดี